

18.8.2005

Toimitusjohtaja Matti Toivola
Helsingin terveystieteiden keskus
PL 6000
00099 HELSINGIN KAUPUNKI

SELVITYS HUS:N TALOUDESTA JA TOIMINNASTA 30.6.2005 TILANTEESSA

Tammi-kesäkuulta 2005 laaditussa seurantaraportissa toteumatietoihin on jaksotettu tulokseen merkittävästi vaikuttavat erät (mm. potilasmaksutulot, henkilökunnalle maksettavat lomarahat, jäsenkunnille maksettava peruspääomankorko), jotta puolen vuoden toteuma sisältäisi kaikki ajanjaksolle kuuluvat erät ja antaisi mahdollisimman oikean kuvan HUS-kuntayhtymän taloudellisesta tilanteesta.

HUS:n valtuusto muutti kokouksessaan 8.6.2005 (§ 24) kuntayhtymän vuoden 2005 talousarviota. Raportissa poikkeamavertailu on tehty muutettuun talousarvioon. Liitteenä 1 on yhteenvetoraportti toiminnasta ja taloudesta ja liitteenä 2 on selvitys Helsingin jonokehityksestä.

HUS:n hallitus käsittelee tammi-kesäkuun toiminnan ja talouden seurantaraportin kokouksessaan 29.8.2005. Samassa yhteydessä hallituksen päätettäväksi esitetään jäsenkuntien hyvitysmenettelyn/lisäkannon yksityiskohtaiset laskentaperiaatteet.

Jäsenkuntakohtaiset hyvitykset/lisäveloitukset

Tilikauden tulos muodostuu ylijäämäiseksi.

Valtuuston vahvistamien laskutuksen periaatteiden mukaan "hallitus voi erikseen päättää jäsenkunnille suoritettavasta palautuksesta tai lisäkannosta, mikäli palveluiden käyttö poikkeaa merkittävästi suunnitelmasta". Hallituksen tulee lisäksi erikseen päättää jäsenkuntien hyvitysmenettelyn/lisäkannon yksityiskohtaiset laskentaperiaatteet, joiksi esitetään seuraavaa;

- Jäsenkuntien vuoden 2005 laskutuksen oikaisuerä lasketaan tulosaluekohtaisesti ja HYKS, Helsingin sairaaloissa tulosityksikkökohtaisesti eli samalla alueellisella jaolla kuin valtuusto on asettanut tavoitteet talousarviossa.
- Sisäisiä palveluita tuottavien Lääkehuollon, Palvelukeskuksen, Tietohallinnon ja Yhtymähallinnon tulosalueiden tulospoikkeama (= yli- tai alijäämän poikkeama asetetusta tulostavoitteesta) tasataan varsinaisille klinisille palveluille yksiköille sisäisen laskutuksen suhteessa. Näillä erillä korjataan tulosalueiden ja HYKS, Helsingin sairaaloiden tulosityksiköiden tulospoikkeamaa ennen jäsenkunnille tapahtuvaa jakoa.
- Hyvityksen **ulkopuolelle** jätetään
  - o yleislääketieteen hoitopäivistä (ns. sakkopäivät) syntyvä ylijäämä. Näissä tapauksissa kunta ei ole pystynyt järjestämään jatkohoitopaikkaa hoidon porrastuksen periaatteiden mukaisesti ja täten potilaan hoitoa joudutaan jatkamaan erikoissairaanhoidossa.

- o Tukholmankadun 8 A-C rakennusten ja määräalan myynnistä kiinteistö Oy Biomedicum Helsingille saatava myyntivoitto. Saatavalla myyntivoitolla (noin 4,5 milj. euroa) on tarkoitus osittain kattaa HUS:n osuus myöhemmin järjestettävästä Kiinteistö Oy Biomedicum Helsingin suunnatusta osakeantista (päätös HUS:n osallistumisesta hallitus 15.3.2004 § 64).
- Em. tavalla laskettu tulosalue-/tulosityksikkökohtainen summa hyvitetään jäsenkunnille tai veloitetaan jäsenkunnilta vuoden 2005 toteutuneen tulosalue-/tulosityksikkökohtaisen laskutuksen suhteessa.
- Hyvityksen/lisäkannon laskenta tapahtuu vuoden 2005 tilinpäätöksen alustavien toteumatietojen perusteella tammikuussa 2006 kuitenkin niin, että mahdolliset hyvitykset ja lisäkannot voidaan sisällyttää HUS-kuntayhtymän ja jäsenkuntien vuoden 2005 tilinpäätöksiin.

Liikelaitoksen tuloksen käsittelystä esitetään seuraavaa;

- Liikelaitokset myöntävät vuodelta 2005 asiakashyvityksen sisäisille asiakkailleen sekä HUS-Röntgenin ja HUSLAB:n osalta myös niille peruskunnille, jotka ovat siirtäneet koko ao. toimintansa HUS:n liikelaitokselle.
- Asiakashyvitys lasketaan liikelaitoksen tilinpäätöksen laadinnan yhteydessä ja sen suuruus on 50 % tilikauden mahdollisimman luotettavasta tulosennusteesta.

Edellä esitetty laskentaperiaate noudattaa mahdollisimman hyvin perussopimuksen mukaista sairaalakohtaisen laskutuksen periaatetta. Laskentaperiaate vastaa vuonna 2004 noudatettua linjausta, lukuun ottamatta yleislääketieteen hoitopäivien sekä Tukholmankadun 8 A-C rakennusten ja määräalan myyntivoiton käsittelyä.

Talouden kehitys

Toimintatuottojen ennustetaan ylittävän talousarvion 2,7 % (noin 34,6 milj. euroa). Ylitysennuste verrattuna edelliseen toukokuun ennusteeseen on kasvanut noin 8,7 milj. eurolla. Kasvu muodostuu kokonaisuudessaan jäsenkuntien palvelutuloennusteeseen kasvusta 9,4 milj. eurolla. Suurin kasvu on ollut Jorvin sairaalassa (3,6 milj. euroa) ja Kirurgian tulosityksikössä (2,1 milj. euroa).

Toimintakulujen ennustetaan ylittävän talousarvion 1,4 % (16,3 milj. euroa). Ennustettu ylitys muodostuu pääosin palveluiden ja tarvikkeiden ostopista. Henkilöstökulujen ennustetaan toteutuvan lähes talousarvion mukaisesti, ylitysennuste 0,5 %. Toimintakulujen ennuste on kasvanut toukokuun ennusteesta noin 8,2 milj. eurolla. Kasvu muodostuu palveluiden ostoista (5,5 milj. euroa) sekä henkilöstökuluista (3,0 milj. euroa).

Ennustettu toimintakate on kasvanut edellisestä toukokuun ennusteesta 0,6 milj. euroa ja tilikauden tuloksen ylijäämäennuste 1,0 milj. euroa.

Jäsenkuntien laskennallisen hyvityksen/lisäveloituksen vaikutus talousarvion toteutumiseen

Jäsenkuntakohtainen hyvitys/lisäveloitus pienentää toimintatuottojen ylitystä noin 13,8 milj. eurolla. HUS-kuntayhtymän toimintatuottojen ylitysennuste on tällöin noin 1,6 % (20,8 milj. euroa).

Tilikauden tuloksen ennustetaan päätyvän jäsenkuntakohtaisen hyvityksen/ lisäveloituksen jälkeen noin 7,2 milj. euroa ylijäämäiseksi, mikä on noin 7 miljoonaa euroa ta-

lousarviossa asetettua tavoitetta suurempi. Tämä johtuu edellä kuvatusta jäsenkuntien hyvitysmenettelyn/lisäkannon ulkopuolelle jätetyistä tekijöistä.

Investoinnit

Investointien toteumaa alentaa se, että vuoden 2005 talousarvio hyväksyttiin valtuustossa vasta 2.3.2005. Kuntayhtymän vuoden 2005 investointikustannusten, leasinghankinnat mukaan lukien, ennustetaan alittavan talousarvion noin 13 milj. eurolla (12 %).

Rahoitus

Rahoitus toteutuu suunnitelman mukaisesti eikä ennusteessa ole tapahtunut muutoksia. Vuodelle 2005 suunniteltu uuden lainan nosto on tehty 15.3.2005. Kuntayhtymän lainoja tullaan lyhentämään vuoden aikana siten, että vuoden lopussa kuntayhtymän lainakanta on 92,7 miljoonaa euroa (kasvu vuoden 2004 tilinpäätökseen 17,8 milj. euroa).

Helsingin kuntalaskutus ja jonotilanne

Helsingin kuntalaskutuksen ennustetaan ylittyvän **ennen hyvitysmenettelyä** noin 16,5 milj. eurolla (4,2 %). Ennustetusta ylityksestä 0,8 milj. euroa muodostuu Lääkehuollon tulosalueen lakisääteisten tartuntatautilääkkeiden käytön (potilasmäärä kasvanut 18 %) ja kustannusten kasvusta. HYKS, Helsingin sairaaloiden kliinisistä tulosyksiköistä selkeä ylitysuhka on Sisätautien tulosyksikössä (5,2 %; 4,9 milj. euroa), Kirurgian tulosyksikössä (4,7 %; 6 milj. euroa) sekä NSK-tulosyksikössä (4,5 %; 2 milj. euroa).

Aikaisemmin kuvatulla tavalla laskettu jäsenkuntien hyvitysmenettely/lisäkanto pienentää edellä esitettyä Helsingin laskutuksen ylitysennustetta noin 1,3 milj. eurolla. Helsingin kuntalaskutuksen ennustetaan ylittyvän **hyvitysmenettelyn huomioidun jälkeen** noin 15,2 milj. eurolla (3,8 %).

Helsingin tilaus ei sisällä uuden lainsäädännön edellyttämiä muutoksia silmätautien avohoidossa tai hedelmättömyyden hoidossa. Päätös näiden hoitojen sisällyttämisestä lainsäädännön piiriin, samoin kuin yhtenäiset kiireettömän hoidon perusteet valmistuivat vasta vuoden 2005 alkuperäisen talousarvion laadinnan jälkeen. Näiden hoitojen taloudellisista vaikutuksista on tehty HUS:n talousarvioon muutos (valtuusto 8.6.2005, § 24), joka lisää jäsenkuntalaskutusta. Laadituissa ennusteissa näiden erien vaikutukset on huomioitu.

Tuotteistusuudistuksen jälkeen voidaan toistaiseksi luotettavasti seurata vain NordDRG- ja avohoitotuotteiden yhteenlaskettua suoritemäärää, joka näyttää toteutuvan suunnitellun mukaisesti, kuten myös hoitopäivätuotteiden määrä.

Helsingiläisten yli 6 kk jonottaneiden määrä on vähentynyt lähes puoleen (-48 %) tammi-heinäkuun aikana, vaikka loma-ajan sulut hidastivat jonojen purkua erityisesti heinäkuussa (liite 2). Kirurgian osa-alueista jononpurku on onnistunut parhaiten pehmytkudoskirurgiassa (-74 %), urologiassa (-69 %) ja verisuonikirurgiassa (-56 %). Ortopediassa, plastiikkakirurgiassa ja käsikirurgiassa jononpurku on edennyt hitaammin eikä hoitotakuu näillä aloilla tule toteutumaan elokuun loppuun mennessä, vaikka jononpurkukapasiteetti lisääntyy merkittävästi elokuussa lomien jälkeen. Päämääränä on kuitenkin purkaa jonot loppuvuoden aikana.

Muilla erikoisaloilla jononpurku on edennyt erinomaisesti korva- nenä- ja kurkkutaudeissa (-80 %) ja naistentaudeissa (-69 %), ja kohtuullisesti silmätaudeissa (-48 %), neurokirurgiassa (-49 %) sekä lastenkirurgiassa (-45 %). KNK- ja naisten- taudeissa hoitotakuu tulee toteutumaan lähes täysin elokuun loppuun mennessä, mutta muilla mainituilla erikoisaloilla tarvitaan vielä loppuvuosi aikaa jonojen purkamiseksi.

Toimitusjohtajan näkemys tilanteesta ja tarvittavista toimenpiteistä

Tammi-kesäkuulta laadittu seurantaraportti ja ennuste osoittavat, että valtuuston asettamat määrärahatavoitteet (henkilöstökulujen enimmäismäärä ja toimintakate) saavutetaan kohtuullisen hyvin. Sen sijaan jäsenkuntien kannalta tarkasteltuna palvelulaskutus tulee kuitenkin ylittämään kuntien kanssa sovitun tason. Helsingin osalta ylitysenneuste on hyvitysmenettelyn huomioimisen jälkeen noin 15,2 milj. euroa (3,8 %).

HUS-tasolla ennustettu jäsenkuntien laskennallinen hyvitys on kokonaisuudessaan noin 13,8 miljoonaa euroa. Tästä HYKS, Helsingin sairaaloiden osuus on noin 2,6 milj. euroa. Osuuden pienuus HYKS, Helsingin sairaaloissa johtuu mm. siitä, että muilta sairaanhoitopiireiltä ja vakuutusyhtiöiltä saatavat palvelutulot näyttävät jäävän alle suunnitellun tason. Toisen vuosineljänneksen aikana näiden tulojen kehitys on ollut kuitenkin myönteinen. Tämän kehityksen arvellaan jatkuvan loppuvuoden aikana ja lisäävän osaltaan hyvityskelpoista ylijäämää. Asiaan liittyvien monien epävarmuustekijöiden vuoksi tätä positiivista kehitystä ei kuitenkaan ole vielä täysimääräisesti otettu huomioon ennusteissa.

Toimintakulujen ennustetaan toteutuvan kokonaisuudessaan lähes talousarvion mukaisesti. Kuluierissä, joissa esiintyy ylitysuuhkaa, pyritään ylitys minimoimaan tarkalla kulukontrollilla ja tätä kautta lisäämään hyvityskelpoista ylijäämää.

Helsingiläisten yli 6 kk jonottaneiden määrä on vähentynyt lähes puoleen heinäkuun loppuun mennessä. Jonoissa oli kuitenkin heinäkuun lopussa vielä 3 400 yli 6 kk jonottanutta potilasta. Hoitotakuu tulee kirurgian osa-alueilla toteutumaan elokuun loppuun mennessä kohtuullisen hyvin pehmytkudoskirurgiassa, urologiassa ja verisuonikirurgiassa, mutta ortopediassa, plastiikkakirurgiassa ja käsikirurgiassa tarvitaan loppuvuosi aikaa jonojen purkuun. Muilla erikoisaloilla hoitotakuu tulee toteutumaan lähes täysin korva- nenä- ja kurkkutaudeissa ja naistentaudeissa. Silmätaudeissa, neurokirurgiassa sekä lastenkirurgiassa on päämääränä purkaa jonot loppuvuoden aikana. Koska jonoissa on vielä runsaasti purkamista, ei tuotantoa voida laskutuksen ylitysuuhkasta huolimatta loppuvuoden aikana rajoittaa.

Ylitystä aiheutuu edelleen merkittävästi helsinkiläisten vanhuspotilaiden hoitoketjujen sujumattomuudesta, mikä johtaa Marian sairaalan ruuhkautumiseen. Korjaavia toimenpiteitä tulisi yhteistyössä pikaisesti löytää, jotta välttyään erikoissairaanhoidon ylimääräiseltä laskutukselta.

Lauri A. Laitinen
toimitusjohtaja

LIITTEET 1. toiminnan ja talouden yhteenvetoraportti
2. selvitys Helsingin jonokehityksestä

8

SEURANTARAPORTTI TAMMI-KESÄKUULTA 2005

Talous (1 000 €)	TP 2004	Tot 1-6 /2004	Tot %	TA 2005	Tot 1-6 /2005	Tot %	Enn 1-6/2005 *)	Poikk.%
Toimintatuotot	1 205 504	632 047	52,4 %	1 278 942	660 518	51,6 %	1 299 734	1,6 %
Toimintakulut	1 126 634	569 154	50,5 %	1 200 297	604 832	50,4 %	1 216 621	1,4 %
Toimintakate	78 870	62 893	79,7 %	78 645	55 686	70,8 %	83 113	5,7 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-10 991	-5 974	54,4 %	-13 432	-6 147	45,8 %	-12 232	-8,9 %
Poistot	61 080	30 190	49,4 %	64 924	31 686	48,8 %	63 632	-2,0 %
Tilikauden tulos	6 799	26 729		289	17 854		7 249	2408,3 %

*) Ennusteen 1-6/2005 toimintatuotoista on vähennetty jäsenkuntien hyvitys/lisäveloitus 13,829 milj. euroa

Investoinnit	TP 2004	Tot 1-6 /2004	Tot %	TA 2005	Tot 1-6 /2005	Tot %	Enn 1-6/2005	Poikk.%
Investoinnit yhteensä	71 301,4	22 466	31,5 %	105 662	21 607	20,4 %	92 600	-12,4 %
Investoinnit ilman liikelaitoksia	65 337,9	21 341	32,7 %	94 547	19 651	20,8 %	85 000	-10,1 %
HUSLAB liikelaitos	2 223,7	273		4 350	406	9,3 %	2 400	-44,8 %
HUS-Röntgen liikelaitos	3 071,1	852	27,7 %	5 880	1 406	23,9 %	4 350	-26,0 %
Ravioli liikelaitos	668,7			885	144	16,3 %	850	-4,0 %
Uudet leasing-hankkeet	1 612,5	713	44,2 %	2 510	1 223	48,7 %	2 200	-12,4 %

Rahoitus	1.1.2005	TA 2005	30.6.2005	Enn 1-6/2005	Poikk.%
Lainakanta	74 936	92 727	98 832	92 727	0,0 %
Nostetut uudet lainat		30 000	30 000	30 000	0,0 %
Maksetut lyhennykset		-12 209	-6 105	-12 209	0,0 %

Henkilöstö	TP 2004	Tot 1-6 /2004	Tot %	TA 2005	Tot 1-6 /2005	Tot %	Enn 1-6/2005	Poikk.%
Henkilöstökulut (1 000 €)	730 930	374 797	51,3 %	786 047	400 989	51,0 %	789 862	0,5 %
Vuokratyövoiman käyttö (1 000 €)	3 766	1 476	39,2 %	2 449	2 454	100,2 %	4 686	91,3 %
Henkilötyövuodet	15 916	8 060	50,6 %	16 997	8 144	47,9 %		
Työssäoloprosentti	keskim. 75,9 %	78,04%		keskim. 80%	77,2 %			

Helsingin jäsenkuntalaskutus (1 000 €)	TP 2004	Tot 1-6 /2004	Tot %	TA2005	Tot 1-6 /2005	Tot %	Enn6 /2005	Poikk.%
HYKS Helsingin sairaalat	362 225	196 377	54,2 %	385 527	202 239	52,5 %	400 373	3,9 %
- Sisätautien tulosyksikkö	91 498	47 899	52,3 %	94 564	50 391	53,3 %	99 444	5,2 %
- Kirurgian tulosyksikkö	113 596	63 953	56,3 %	126 023	66 907	53,1 %	132 000	4,7 %
- Naistensairaala	31 478	17 803	56,6 %	34 797	17 534	50,4 %	34 420	-1,1 %
- Lasten ja nuorten sairaala	45 094	23 601	52,3 %	45 503	23 140	50,9 %	47 232	3,8 %
- Neurologian, neurokirurgian se	42 443	23 843	56,2 %	45 389	24 326	53,6 %	47 422	4,5 %
- Syöpätautien osaamiskeskus	14 806	7 484	50,5 %	15 310	8 048	52,6 %	16 055	4,9 %
- Psykiatrian tulosyksikkö	23 310	11 794	50,6 %	23 941	11 893	49,7 %	23 800	-0,6 %
Muut tulosalueet	9 998	4 833	48,3 %	10 173	5 921	58,2 %	11 848	16,5 %
Tulosennusteen mukainen hyvitys							-1 301	
HUS Yhteensä	372 223	201 210	54,1 %	395 700	208 160	52,6 %	410 920	3,8 %

Helsingin jonotilanne	_km 1.1.2005	TA2005	Lkm 31.7.2005	Poikkeama tavoitteesta
Vuodeosastolle jonottaa	14 642	-	10 918	
joista yli 6kk jonottaneet lkm	7 147	0	3 711	3 711

Helsingkiläisten yli 6 kk odottaneiden lukumäärän kehitys

	2004		2005		Muutos 2005	%
	Joulu	Heinä	Joulu	Heinä		
	14 642	10 918	14 642	10 918	-3 724	-25
Kaikki jonottajat	7 147	3 711	7 147	3 711	-3 436	-48
> 6kk jonottaneet yhteensä	1 493	381	1 493	381	-1 112	-74
01 Pehmytkudoskirurgia	1 032	833	1 032	833	-199	-19
02 Ortopedia	258	80	258	80	-178	-69
03 Urologia	10	8	10	8	-2	-20
05 Sydän- ja thoraxkirurgia	203	89	203	89	-114	-56
06 Perifeerinen verisuonikirurgia	454	428	454	428	-26	-6
07 Plastiikkakirurgia	827	622	827	622	-205	-25
08 Käskirurgia	4	7	4	7	3	75
09 Leukakirurgia	422	123	422	123	-299	-71
28 Muu kirurgia	4 703	2 571	4 703	2 571	-2 132	-45
	123	25	123	25	-98	-80
11 KNK-taudit	1 480	772	1 480	772	-708	-48
12 Silmätaudit	101	52	101	52	-49	-49
17 Neurokirurgia	478	150	478	150	-328	-69
13 Naistentaudit	60	33	60	33	-27	-45
Lastenkirurgia	8	0	8	0	-8	-100
16 Lastentaudit	3	4	3	4	1	33
18 Neurologia	8	6	8	6	-2	-25
19 Lastenneurologia	48	48	48	48	0	0
20 Sisätaudit	13	2	13	2	-11	-85
21 Keuhkosairaudet	20	5	20	5	-15	-75
23 Lastenpsykiatria	3	6	3	6	3	100
24 Nuorisopsykiatria						